ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
з 1 по 30 вересня 2025 року

Випуск № 94
Жовтень 2025

ІЕД

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності....4

Уряд затвердив Порядок проведення атестації в митних органах....4

Проєкти нормативно-правових актів....5

Мінфін пропонує зміни до наказів у частині виконання законів про ратифікацію рішень Спільного комітету Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед....5

Пропонується оновити порядок ведення реєстрів митними органами....5

Новини....6

Видано першу авторизацію на експлуатацію митного складу....6

Держмитслужба запровадила інструмент для самооцінки фінансового стану підприємств....7

Почала роботу робоча група для проведення консультацій щодо тексту проєкту нового Митного кодексу України..7

Уряд затвердив Порядок проведення атестації в митних органах

Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2025 року № 1100 «Про затвердження Порядку організації та проведення атестації, оцінювання доброчесності та професійної компетентності посадових осіб митних органів під час проведення атестації»

Уряд затвердив порядок організації та проведення атестації, оцінювання доброчесності та професійної компетентності посадових осіб митних органів. Документ визначає правила та механізми проведення атестації митників.

Порядок має на меті забезпечити об'єктивну оцінку професійного рівня компетентності та доброчесності посадовців митниці; визначити відповідність займаній посаді та подальший професійний потенціал; забезпечити відповідність кваліфікації працівників сучасним вимогам та завданням митної служби.

Згідно з Порядком атестація проводитиметься за визначеними критеріями з урахуванням:

- рівня знань законодавства та професійних навичок;
- здатності виконувати службові обов'язки на належному рівні;
- дотримання стандартів доброчесності та етики державного службовця.

Затвердження цього порядку є важливим етапом системної реформи митниці, спрямованої на підвищення професійного рівня та доброчесності персоналу, а також кроком до посилення інституційної спроможності митних органів. Проведення переатестації посадовців митниці було передбачено так званим законом про перезавантаження митниці, як один із заходів, спрямованих на оновлення митних органів.

Джерело: https://salo.li/4F9A1BE

Мінфін пропонує зміни до наказів у частині виконання законів про ратифікацію рішень Спільного комітету Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед

Проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України»

Дата оприлюднення: 4 вересня 2025 року.

Ініціатор: Міністерство фінансів України.

Проєкт наказу спрямований на виконання законів України про ратифікацію рішень Спільного комітету Регіональної конвенції Пан-Євро-Мед, що оновлюють правила визначення преференційного походження товарів. Основна мета — узгодження цього наказу з положеннями оновленої Конвенції, зокрема через внесення змін до порядку підтвердження походження товарів та розширення переліку документів, необхідних для видачі сертифіката EUR.1.

До переліку включено документи, які підтверджують:

- обробку чи переробку матеріалів у країнах-учасницях Конвенції без набуття статусу походження;
- доставку українських товарів до країн, із якими укладено угоди про вільну торгівлю;
- можливість видачі сертифіката EUR.1 після експорту в разі уточнення кінцевого пункту призначення або поділу партії товару;
- вагові характеристики матеріалів непреференційного походження, використаних у виробництві кінцевого товару.

Джерело: https://salo.li/AB71F7a

Пропонується оновити порядок ведення реєстрів митними органами

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань створення та ведення реєстрів, здійснення митного контролю та заходів офіційного контролю».

Дата оприлюднення: 18 вересня 2025 року.

Ініціатор: Міністерство фінансів України.

Проєкт постанови розроблено з метою приведення постанови уряду від 15 липня 2025 року № 857 «Про затвердження порядків створення та ведення деяких реєстрів митними органами» у відповідність до вимог Закону України від 25 березня 2025 року № 4323-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань адміністративної відповідальності за порушення митних правил, уточнення порядку виконання окремих митних процедур та усунення термінологічних неузгодженостей».

Запропоновано актуалізувати набір даних, визначений у переліку наборів даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних.

Окрім того, пропонується внесення окремих змін до:

- порядку здійснення фото-, відеофіксації заходів митного контролю митними органами та інших формальностей, які проводяться контролюючими органами;
- переліку товарів, які в разі ввезення на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) підлягають заходам офіційного контролю.

Також пропонується внести зміни до Порядку надання та оприлюднення знеособленої зведеної інформації для статистичних цілей, знеособленої аналітичної інформації, знеособленої інформації щодо конкретних, експортно-імпортних операцій та іншої інформації з питань митної справи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 року № 462.

Джерело: https://salo.li/F1a7352

Видано першу авторизацію на експлуатацію митного складу

Держмитслужба повідомила про те, що в Україні вперше реалізовано механізм авторизації на експлуатацію митного складу. Зокрема, першою компанією, що отримала авторизацію на експлуатацію митного складу, стало підприємство з Київщини, розташоване в зоні діяльності митного поста «Південний».

Процедура авторизації митних складів і складів тимчасового зберігання стартувала 19 квітня 2025 року відповідно до вимог Митного кодексу України та постанови Кабінету Міністрів № 1092 від 27 вересня 2022 року (зі змінами від 15 квітня 2025 року).

Авторизація надається підприємствам, які відповідають чітко визначеним критеріям і умовам. Зокрема, необхідно підтвердити дотримання податкового та митного законодавства, забезпечити належне облаштування складу, мати всі необхідні документи й відсутність податкової заборгованості.

Заява на отримання авторизації подається суб'єктом господарювання до митниці, у зоні діяльності якої розташований склад. Після цього проводиться перевірка відповідності встановленим вимогам, за результатами якої ухвалюється рішення про надання авторизації.

Впровадження цього механізму забезпечує прозорість, об'єктивність і передбачуваність процедур, створюючи сприятливі умови для ведення бізнесу та наближаючи українську митну систему до стандартів ЄС.

Джерело: https://salo.li/235860F

Держмитслужба запровадила інструмент для самооцінки фінансового стану підприємств

Для зручності проведення підприємствами самооцінки фінансового стану Держмитслужба розробила спеціальну таблицю, що дозволяє автоматично розраховувати інтегральні показники відповідно до оновлених критеріїв.

Новий інструмент допоможе бізнесу підготуватися до оцінки відповідності критерію «Стійкий фінансовий стан», який є обов'язковою умовою для отримання статусу авторизованого економічного оператора (АЕО), а також для одержання авторизацій на застосування спрощень — використання загальної гарантії зі зменшенням референтної суми забезпечення або звільнення від гарантії.

Алгоритм оцінки фінансового стану оновлено постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2025 року № 454. Оцінювання здійснюється на основі інтегральних показників, розрахованих за коефіцієнтами ліквідності, капіталізації та прибутковості з урахуванням галузевої специфіки та категорії підприємства.

Повторна оцінка відповідності підприємств, які вже мають чинні авторизації на застосування спрощень (зокрема, використання загальної гарантії зі зменшенням розміру референтної суми або звільнення від гарантії), проводитиметься протягом II–IV кварталів 2026 року. Вона здійснюватиметься з урахуванням річної фінансової звітності за 2025 рік.

Водночас, підтвердження відповідності критерію «Стійкий фінансовий стан» для підприємств, які отримали авторизацію АЕО з урахуванням особливостей, визначених пунктом 6.4 розділу XXI Прикінцевих та перехідних положень Митного кодексу України, відбуватиметься за оновленими показниками після завершення сімнадцятого місяця з дня припинення або скасування воєнного стану.

Таблиця для розрахунку інтегральних показників розміщена в п. 4.3.1 Анкети самооцінки підприємства та контрольного питання» за посиланням.

Джерело: https://salo.li/3672802

Почала роботу робоча група для проведення консультацій щодо тексту проєкту нового Митного кодексу України

Міністерство фінансів затвердило наказ про створення робочої групи для проведення консультацій щодо тексту проєкту нового Митного кодексу України. До її складу ввійшли 15 представників бізнес- спільноти, громадських організацій, експертів у митній справі.

Головою робочої групи на її установчому засіданні було обрано Тетяну Острікову. Також обрано трьох заступників голови, обговорено подальший формат роботи та інші організаційні питання.

На першому засіданні робочої групи 3 жовтня 2025 року відбулася презентація проєкту нового Митного кодексу України, розробленого на основі Митного кодексу ЄС. Захід було проведено Мінфіном та Держмитслужбою спільно з робочою групою для проведення консультацій щодо проєкту кодексу. До події долучилися зацікавлені представники бізнесу у форматі offline і online. Таким чином, у зустрічі взяли участь понад 250 підприємців та експертів, у тому числі від громадських організацій та бізнес- асоціацій.

Текст проєкту розміщено на сайті Держмитслужби.

Наразі Робоча група працює з текстом проєкту Митного кодексу.

Джерело: https://salo.li/CF0E677

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколомитних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.